

Kerem ile Aslı Hikayesi

Ermeni bir keşiş İsfahan padişahının veziridir. Hem keşişin hem de padişahın evlatları olmaz. Birgün kente gezmeye gelen bir derviş, hükümdara bir ağaç fidanı hediye eder. Dervişin verdiği bu ağaç fidanı sarayın bahçesine dikilir aradan bir süre geçtikten sonra bu fidan ağaç olur. Bir elma verir. Bu meyveyi keşiş olan veziri ile hükümdar paylaşırlar. Hükümdarın bir erkek çocuğu olur, ismini Kerem koyarlar. Keşişin ise bir kız çocuğu doğar onun da ismini Aslı koyarlar.

Fidanı veren derviş, doğacak çocukların birbirleriyle evlenmelerini öğütlemiştir. Çocuklar büyürler. Ama keşiş, dinî duyguları nedeniyle bu evliliği hoş görmez. Bir gece kızını alıp şehirden kaçır. Bunun üzerine Kerem de Aslı'nın peşinden yollara düşer. Kuzeybatı İran'ın, Kafkasya'nın, Doğu, Orta ve Güneydoğu Anadolu'nun birçok şehir, dağ ve yaylasını böylece dolaşır. Yanında sadık arkadaşı Sofu vardır. Elinde sazıyla, diyar diyar dolaşan bir âşık olmuştur. Her gittiği yerde rastladığı kimselere, dağlara, taşlara, ırmaklara, dağlardaki hayvanlara saz çalar; onlardan Aslı'nın izini sorar. Yıllarca süren bu gurbet ateşinde pişe pişe olgunlaşır, keramet sahibi bir "halk âşığı" olur. Tanrı onun her dileğini yerine getirir, önüne çıkan engeller kalkar; dağların karı, dumanı gider, ırmaklar geçit verir, beddua ettiği kimseler ya da nesnelere harap olur.

Kerem yıllarca kovaladıktan sonra Kayseri'de keşişe yetişir. Keşişin ahbabı olan Kayseri Beyi'nin adamları Kerem'i tutarlar; Kerem "Hak âşığı olduğunu ispat edince Bey, keşişe kızı Kerem'e vermesini emreder. Keşiş, Kayseri'den kaçır, Kerem yine peşlerine düşer. Nihayet, Halep'te onlara erişir. Halep Paşasına kendini sevdendir. Paşa, keşişi zorlayarak kızı Kerem'e vermeye razı eder. Kerem ile Aslı'nın nikâhları kıyılır. Kızını Kerem'e yâr etmemeye ahdetmiş olan keşiş, Aslı'ya, son düğmesine kadar çözüldükten sonra tekrar kendiliğinden iliklenen sihirli bir gömlek giydirir. Kerem, Aslı'nın düğmelerini bir türlü çözemez, ateşli bir ah çeker, yanıp kül olur. Aslı dağılan külleri saçıyla toplarken bir kıvılcım da onu tutuşturur. Böylece iki sevgilinin ancak külleri birbirine kavuşur.

(Aşağıda okuyacağınız bölüm Kerem ile Aslı Hikayesi'nden alınan Kerem'in Aslı'yı bulmak için Erzurum'a gittiği bölümden alınmıştır.)

ASLI HANT TOYDA GÖRDÜM

Keremle Sofu dışarıdaki tıktıkları duyup keşişin hâlâ evin kapısını onardığını sanıyorlardı. Sofu bir işi sonuca bağlamanın, Kerem'i Aslı'ya kavuşturmanın rahatlığıyla uykuya dalmış, dağda taşa geçen günlerin yorgunluğunu üzerinden atıyordu. Kerem de yatağa uzandı.

Keşiş ise kapı onarıyorum diye evden çıkıp Tiflis başkeşişinin yanına gitmiş, ne yapıp ne edeceğini ona danışmıştı. Başkeşiş, kızını bir Müslüman'a vermenin cehennem ateşinde yanmaktan beter olduğunu, bu beladan kurtulmak için Tiflis'i terk etmesi gerektiğini anlatmış, bu yolda fetva bile vermişti.

Keşiş, Tiflis'i terk etme hazırlığı yapadursun, Kerem bir dalıp bir sıçradığı uykusunda Aslı'yı rüyasında gördü. Sözde düğünleri oluyormuş. Tiflis halkı keşişin evinin önünde toplanmış. Aslı, gelinlik içinde peri kızları gibiymiş. Bir bakan bir daha bakıyormuş. Halk, Aslı'yı her görüşte içi titreyen Kerem'in ona neler söyleyeceğini merak ediyormuş. O da sazını duvardan indirmiş, Aslı'nın güzelliğini anlatmış. Rüyada kendi sesini başkasının sesi gibi dinleyen Kerem, görelim neler söylemiş...

Sizin ilde ben bir güzel görmüşüm Şavkı vurur Gürcistan'ın iline Bülbül gibi tatlı tatlı şakıyor Bal

dökülür dudağından diline Kadir Mevlam vermiş gül cemalim Onu seven neyler dünya malını
Kuşanıp kemerle dünya malını Boyu benzer yüce servi dalına

Kerem der ki benim yârim incedir Dudakları yarı açmış goncadır Sümbül sapı topuğundan yücedir
Bir tel saçın vermem dünya malına Rüya bu ya, deyişi duyunca Aslı, (...)

“Kerem, sakın babamın oyununa gelmeysin; bilesin ki iki cihan bir araya gelse o beni sana
vermez!” demiş. Görse/ 2 2; Kerem ile Aslımı tasvir eden

Kerem ona inanmamış. bir minyatür

“Nasıl olur Aslı! Düğünü burada yapıp hep beraber İsfahan’a dönelim, diyen o değil mi?.. Yoksa
senin gönlün benden geçti de babanı mı bahane ediyorsun?” demiş.

Aslı da,

“Nasıl olur Kerem, ben seni nice beklemişim, bilmez misin!” deyip ağlamış.

Onlar böyle konuşadursunlar, birden davul zurna susmuş, düğüncüler dağılmış. Aslı gelinliğiyle
ortada kalakalmış! Kerem ona yaklaştıkça o kaçıyormuş. Ardından koşmuş koşmuş da ulaşamamış...

Sonra önünde koca bir boşluk oluşmuş. Bir de bakmış ki ortada ne düğün kalmış, ne gelinlik, ne
Aslı... Duvardaki tıkırtılar da kesilmiş.

Kerem rüyada yaşadığı o korkuyla yatağından sıçrayıp kalktı, kendi kendine, “Gelin görmek hem
hayırdır, hem uğursuzluktur, derler; Allah vere de hayır ola!” dedi, “Hele kalk, hele kalk!” diye
dürtüp uyandırdı Sofu’yu.

Sofu yerinden fırladı.

“Keşiş bir oyun mu etti yoksa?” diye sordu.

Kerem,

“Bu gece rüyamda Aslı Han’ı gördüm. Hem de toyda, gelinliğiyle... Sonu hayır olsun diyelim,” dedi.

Meğer onlar uyurken, keşiş pilisini pırtısını toplayıp, karısıyla kızını alarak Erzurum’un yolunu
tutmuştu bile.

Keşişin evinden kaldıkları hana döndüklerinde sabaha yakındı. Kerem’e uyku haramdı. Başını
yastığa koyar koymaz kendinden geçen Sofu bile uyuyamadı. İkisi de sabaha kadar yatakta döndü
duru. Er sabahta kalktılar. Fırından ekmek aldılar, yaşlı bir kadından peynir istediler, testilerine
su doldurdular, keşişin ardından onlar da Erzurum’a doğru at sürdüler. Günler geceler yol aldıktan
sonra uzaktan Ağrı Dağı’nı gördüler. Ağrı Dağı sanki anaç bir tavuk, öbür yerler onun ayaklarının
altında dolaşan civcivlerdi. Dağın tepesi puslu değildi o gün. Karların üzerinde ak bir aydınlık...

Dağ, çocukluğundan beri Kerem’de yalnızlığı çağırıyordu. Doruklar hep ulaşılmazdı. Ama herkeste
doruklara çıkma umudu vardı. Oysa çıkılması ne kadar zorsa, inilmesi de zordu. Uzaktan ak bir
aydınlık gibi görünen Ağrı Dağı’nın doruklarında kim bilir neler oluyordu?

Dağ (...) uzaktan sessiz görünürdü, doruklarına varıldığında kar, boran, kamçı şaklaması gibi ses
veren uğultulu rüzgârlar... Çok geçmedi, Ağrı Dağı’nın başını duman bürüdü. Dağ, tıpkı kendisi
gibi, derdini içine gömen sessiz bir ozana benzedi.

Kahvedeki ozanları anımsayıp içinden söylenmeye başladı Kerem: “İnsanoğlu da dağ gibi. Şu dünyada kimse kimsenin içindeki fırtınanın sesini duymuyor. Şu insan soyu ne tuhaf! Sözde ozan olacaklar; önce, ‘Sen sevgi ermişisin.’ dediler, beni gönüllediler sözde, aradan bir saat geçmeden bana kız bulmaya kalktılar!..”

Sofu, Kerem’in dalıp gittiğini anlayınca sesini çıkarmaz, onu kendi dünyasıyla baş başa bırakırdı. O da dağa dalmıştı.

Kerem bir türlü dağdan gözünü ayıramıyordu. Yarım saat içinde ne değişiklikler olmuştu! Dorukları apaydınlık dağı, karanlık bulutlar sarmıştı birden. Ona baktıkça Kerem’in gönlü bir daralıyor, bir açılıyordu. Dilinden ozanların dağ üstüne söyledikleri geçti. Yeterince dertli olan Kerem daha da karamsarlaştı. Yağmur öncesinde gök gürleri de dünya nasıl oynar yerinden, nasıl savrulur, öyle oldu. Kerem, sazını eline aldı, içinin fırtınasını dindirdi, Ağrı Dağı’na seslendi:

Sana derler Ağrı Dağı

Ne yamandır başın senin

Belirsizdir yazın kışın

Hiç tükenmez karın senin

Rüzgârlara dest olmuşsun Dertlilere dost olmuşsun Hep dağlardan üst olmuşsun Erciyes’tir eşin senin

Eksik olmaz karın yağar Bulutlar birbirin kovar Evvel güneş sana doğar Cevahirdir taşın senin

Kerem eydür, geldim gittim Şu fani dünyaya nettim Ululara sual ettim Kimse bilmez başın senin

Sanki pus, dertlinin derdinden anladı, dağın eteklerinden sıyrıldı, doruklarına ağdı. Dağ etekleri, ovalar, ırmak yatakları bulutların arasından kopup gelen güneşle ışıladı. İnsanoğlu bu, içine iğne deliğinden mutluluk sızsa yüreğinde güller açıyor. Kerem doğanın canlanışında Aslı’nın sabah dingini yüzünü gördü. Sofu’nun içinde ana özlemi titredi. Tam o sırada ortalığı kuş sesleri sardı, koyunlar kuzular meledi, çobanlar birbirine seslendi. Yanık mı yanık bir kaval sesi duydular uzaklardan. Hele uzun hava söyleyen adamın sesi yürekleri yakıyordu.

Kerem bir an seviniyor, bir an kederden bunalıyordu. “Onu içine düştüğü karanlıktan kurtarayım.” diye konuştu.

“Yolcu yolunda gerek Kerem, hadi kalk, yol yürümeyle tükenirmiş.” dedi, önlerinde uzayan yolları gösterdi.

“Kuş seslerini duyuyor musun Sofu, koyunların kuzuların melemesini, böceklerin sızıltılı sesini, hele de şu yürek yakan uzun havayı?.. Nasıl bırakır giderim bunları? Hele eğlen biraz, bir deyiş söyleyeyim de öyle gidelim.” dedi Kerem, sazı atın terkisinden alıp çalmaya başladı.

Şakı bülbül şakı bahar erişti Şakıyıp ötmenin zamanı geldi Kırmızı gül budağına erişti Koparıp kokmanın zamanı geldi

Benim sevdiceğim ince bellidir Gamzesinde çifte siyah benlidir İçi sevdalı âşıklar bellidir Aşk aşk kılmanın zamanı geldi

Her deyişten sonra Kerem kendini tutamıyor, ağlıyordu. Dinleye dinleye Sofu’nun yüreği de dert

yükü olmuştu. Kerem'i içinde bulunduğu durumdan kurtarmak için,

"Ey kardaşım Kerem, sen öksüz müsün de deyişi 'Öksüz Kerem' diye bitirdin?"

"Öksüzlük anasızlık babasızlıkla mı olur, ey can yoldaşım Sofu, aşk öksüzlüğü yok mudur?.." dedi Kerem. "Benimki öyle bir öksüzlük ki yiğidim; sağdır, sağlığını bilmezsin; ölüdür, öldüğünü bilmezsin... Hadi davran da kalk, yürüdükçe uzayan yolumuza gidelim..."

Bu kez Sofu dalıp gitti. İnsan denen şu yaratığın içi nasıl karanlıktı! Üç yaşında baban ölsün, ananla kal, dalsız budaksız çırpın dur... Gidiyorsun, menzilin belli değil, nereye varacağını bilmiyorsun... "Yolun ucu bulunmazsa garip anam ne yapacak yalnız başına, nasıl geçinecek?" dedi içinden, Kerem'e seslendi.

"Hadi kardaş, yolcu yolunda gerek..."

Keşişin izini buluncaya dek gideceklerdi. Keşişi bulunca ne olacaktı? Kızını verip onları geri mi gönderecekti? Sevda yüzünden gurbet ellerde başlarına kim bilir daha neler gelecekti?..

Bir anda bütün dertlerini geriye attılar, oturdukları yerden ya Allah diye kalkıp atlarına bindiler.

Günlerce dere geçerek, tepe aşarak at sürdüler. Bitine piresine bakmadan han buldularsa handa, kahve buldularsa kahvede gecelediler. Geceleri eşkıya baskınından korktukları için hep gündüzleri yol alıyorlardı. Ama öyle yerlerden geçiyorlardı ki, doğa eşkıyadan beterdi. Baş kapkara bulutlarla sarılı kara bir dağın eteklerinden geçiyorlardı. Dumandan göz gözü görmüyordu. Kerem,

"Nedir bu başımıza gelenler!" dedi, ağlamaklı.

"Dert etme," dedi Sofu, "Ağrı'yı aşan, burayı da aşar." Kerem, dumandan Sofu'yu göremeyince,

"Buranın dumanı Ağrı'ninkinden beter!" dedi.

Duman ikisini de tıkamıştı. Öksürmeye başladılar, içecek suları tükenmişti. Biri bir yana, biri öbür yana su aramaya gittiler. Suyun şırıltısını duyuyorlar, dumandan oluşu bulamıyorlardı. Birbirlerine uzaktan uzağa seslenerek ilerliyorlardı. Birden ses duymaz oldular. Korktukları başlarına gelmişti. Puslu dağ yankı vermez; ne denli bağırsalar birbirlerinin sesini duymuyorlardı. Dağ ıssızlığı Kerem'in içine öyle bir korku saldı ki, başını ellerinin arasına alıp bir köşede büzülüp kaldı. "Ya Rabb'im!" dedi içinden, "Allah'ım, nedir bu başıma gelenler; Aslı'mı yitirdiğim yetmedi, şimdi de Sofu'yu yitirdim."